

PhDr. Vladimír P í l á t, CSc.

Task Force Smith - První boj US Army v Koreji

Korejská válka byla v uplynulých čtyřech desetiletích českému čtenáři zcela neznámým konfliktem. Marxistická historiografie a publicistika o ní hovořila jen velmi neochotně a pokud to již muselo být, držela se úzkostlivě jediného přípustného interpretačního schématu popisujícího „agresi fašistického jihokorejského režimu“ a „hrdiný boj lidu KILDR“.

* * *

Krach světového komunismu otevřel koncem 80. let cestu k novým pohledům na řadu problémů, korejskou válku nevyjímaje. Tato možnost však zůstala, pomineme-li některé čestné výjimky, prakticky nevyužita. Korejská válka je tedy i nadále problémem, o němž se u nás ví jen velmi málo. To ovšem některým autorům nebrání ve formulaci zjednodušených a zavádějících, o to však kategoričtějších, hodnocení. Jeden z nejmarkantnějších příkladů byl před časem publikován mjr. P. Čechem a pplk. Z. Flasarem na stránkách odborného periodika Vojenský profesionál, kde se mj. praví: „... Task Force Smith byl rychle vytvořený bojový útvar, který za vysokých ztrát úplně selhal v prvních dnech korejské války, protože vojáci byli špatně vycvičeni a byli nevhodně řízeni“¹⁾ Uvedený soud je až příliš jednoznačný a rezolutní na to, aby jej bylo možno bez výhrad akceptovat. Nejprve je třeba zodpovědět celou řadu otázek: Kdo byli muži Task Force Smith? Jaký byl jejich úkol? Proč zklamali? A především - zklamali vůbec?

Připomeňme si alespoň nezbytná základní fakta. V neděli 25. 6. 1950 v 04.00 ráno překročila severokorejská vojska 38. rovnoběžku. Využila drtivé převahy v tancích, dělostřelectvu i letectvu a během prvních tří dnů války způsobila nepřipravené, méně zkušené i méně početné armádě Korejské republiky těžké porážky. 28. 6. odpoledne padl Soul, jihokorejský odpor se zhroutil, fronta přestala prakticky existovat.

Rada bezpečnosti OSN vyzvala obě strany ukončení bojových akcí a návratu vojsk do původních pozic. 27. 6. přijala rezoluci o podpoře Korejské republiky, čelící ozbrojené agresi. Katastrofální vývoj situace na bojišti však vyžadoval konkrétní a především rychlá vojenská opatření. Téhož dne oznámil americký prezident Harry S. Truman, že vydal námořnictvu a letectvu USA rozkaz poskytnout podporu jihokorejské armádě, svádějící v té době zoufalé obranné boje na přístupech k Soulu. 30. 6. nařídil, aby se do akce zapojily také pozemní síly.

Vrchní velitel amerických ozbrojených sil na Dálném východě, gen. Douglas MacArthur, dal vzápětí veliteli 8. armády gen. Waltonu H. Walkerovi rozkaz k přesunu 24. pěší divize na korejské válčiště. Walkerův operační rozkaz, vydaný 1. 7. v 03.15, nařizoval gen. Williamu F. Deanovi, jehož divize dosud plnila okupační úkoly na japonském ostrově Kjúšú, toto: 1. Na území Korejské republiky budou okamžitě letecky přesunuty dvě pěší roty, jejichž prvořadým úkolem se stane zpomalení nepřátelského postupu. 2. Štáb 24. pěší

divize a jeden z praporů je budou následovat, jakmile to omezené kapacity leteckého mostu dovolí. 3. Zbytek divize bude přepraven po moři. 4. Přítomnost 24. pěší divize vytvoří základ pro budoucí útočné operace.

Volba padla na I. prapor 21. pěšího pluku, dislokovaný na základně Camp Wood nedaleko Kumamota. Jeho velitel, 34letý pplk. Charles B. Smith byl v noci na 1. 7. povolán k veliteli pluku, plk. Richardu W. Stephensovi. Dostal rozkaz okamžitě shromáždit roty B a C a připravit je k transportu do Pusanu. Jelikož I. prapor nebyl na plných stavech, nařídil plk. Stephens, aby mu byli „zapůjčeni“ někteří důstojníci ze III. praporu. Tím se podařilo zacelit alespoň nejcitelnější mezery v sestavě vznikající Task Force Smith.

1. 7. 1950 časně ráno vyjeli Smithovi muži na leteckou základnu Itazuke. Dorazili tam krátce po osmé hodině, očekávání gen. Deanem, jenž vydal pplk. Smithovi poslední instrukce. Po přistání poblíž Pusanu měli Američané postoupit co nejdále na sever, vést boj na zdrženou, zpomalit postup útočníka a získat čas, nezbytný pro přísun posil a materiálu.

V Itazuke se během dopoledne 1. 7. soustředily dvě nekompletní roty (mající v sestavě mj. 6 bazukových týmů a čtyři 60mm minomety), polovina velitelské roty, polovina spojovací čety, dva 75mm bezzákluzové kanony a dva 106mm minomety. K transportu, zajišťovanému 6 stroji typu C-54, se chystalo celkem 17 důstojníků a 389 mužů. Co se jejich vycvičenosti a bojových zkušeností týče, nebyla situace ani zdaleka ideální, avšak také nikterak katastrofální. Asi třetina důstojníků měla bojové zkušenosti z Evropy či Pacifiku, veterány minulé války byla rovněž cca polovina poddůstojníků. Z řadových vojáků okusil skutečný boj zhruba každý šestý.

Přesun byl ztížen silnou mlhou v okolí přistávací plochy, kolem jedenácté hodiny se však přesto podařilo vysadit první část Task Force Smith. Vojáky očekával plk. Rollins Emmerich, jenž se staral o technické zabezpečení akce, několik dalších amerických důstojníků ze skupiny pozorovatelů a poradců (*KMAG - Korean Military Advisory Group*) a především - množství nadšených civilistů. Američané měli k dispozici asi sto jihokorejských vozidel - pestrou směs, opatřenou na poslední chvíli plk. Emmerichem. Nasedli a vyjeli slavnostně vyzdobeným městem, pozdravováni jásajícími davy, k pusanскому nádraží. Ve 20.00 zamířil zvláštní vlak s vojáky a bojovou technikou do Taejonu.

2. 7. v 08.00 dorazilo jádro Task Force Smith na místo určené a pplk. Smith navázal kontakt s důstojníky předsunuté velitelské a styčné skupiny (*ADCOM - Advance Command and Liaison Group*). Velitel ADCOM, brig. gen. John H. Church, byl i přes katastrofální vývoj situace na bojišti optimisticky naladěný. Úlohu Task Force Smith spatřoval především v morální podpoře jihokorejských vojsk. „Vše, co potřebujeme, je mít tam nahoře pár mužů, kteří neutečou, když uvidí tanky,“ míní. Smith se poté vypravil na průzkum terénu.

Džipy Američanů se cestou na sever prodíraly davy uprchlíků, šílených hrůzou z komunistické okupace. Místo vhodné pro vedení boje na zdrženou se podařilo vyhledat asi 5 km severně od města Osanu. Strategicky významná silnice a železniční trať, vedoucí ze severní Koreje přes Kaesong, Munsan-ni, Soul a Suwon dále k jihu, tu byla sevřena pásmem výšin, umožňujících úspěšnou obranu a blokování provozu na obou tepnách.

V noci na 3. 7. se muži Task Force Smith přesunuli po železnici dále na sever. Jedna z rot zaujala postavení u Pyongtaeku, druhá se rozmístila poblíž Ansongu. O den později se všechny jednotky soustředily v Pyongtaeku, kam dorazily další posily v podobě části 52. oddílu polního dělostřelectva. Dělostřelci připluli 2. 7. v noci z japonského Saseba do Pusa-

nu a přepravili se dvěma vlakovými soupravami do Taejonu. Jejich velitel - pplk. Miller O. Perry - disponoval polovinou velitelské baterie, polovinou dílenskou baterie a baterií A o 6 kusech 105mm houfnic. Hlavní slabina této dělostřelecké podpory spočívala v munici. Nešlo ani tak o její nedostatek, nýbrž o zcela nevhodnou skladbu. Drtivou většinu zásob tvořila tříštivá munice HE (*High Explosive*), v pozdější boji proti tankům prakticky neúčinná. Protipancéřové munice HEAT (*High Explosive Anti-Tank*) se před odplutím nepodařilo zajistit ani deset kusů. I tato skutečnost svým způsobem svědčí o intenzitě přípravy „amerických imperialistů“ na válku...

Odpoledne 4. 7. provedli Smith s Perrym rekognoskaci terénu a upřesnili si postavení jednotek. Krátce po půlnoci pak pěchota a dělostřelci opustili Pyongtaek, a to i přes potíže s korejskými řidiči, kteří po zprávě, že se vyrazí proti nepříteli, dezertovali. Za volanty nákladáků museli zasednout Američané.

Tou dobou byl již v Koreji třetí z amerických generálů - velitel dělostřelectva 24. pěší divize brig. gen. George B. Barth. Po odjezdu z Pyongtaeu se zařadil na konec kolony a cestou se pokoušel vyjednávat s vyděšenými jihokorejskými ženisty, chystajícími destrukci silničních mostů, nezbytných pro předpokládaný ústup Task Force Smith. V případě, kdy veškeré racionálně podložené argumenty selhaly, svrhli Američané kontejnery s připravenými náložemi prostě do řeky.

Vojáci dosáhli stanovených pozic 5. 7. v 03.00 ráno a okamžitě započali s budováním obrany. Na levé křídlo, západně od silnice, umístil pplk. Smith jednu z čet rot B. Východně od silnice se rozložily zbylé dvě čety. Na postavení rot B navázaly dvě čety rot C, hájící nejvýchodnější úsek až po železniční trať. Třetí četa obsadila hřbety výšin, táhnoucí se podél náspu železnice k jihu, a zajistila tak pravé křídlo Task Force Smith.

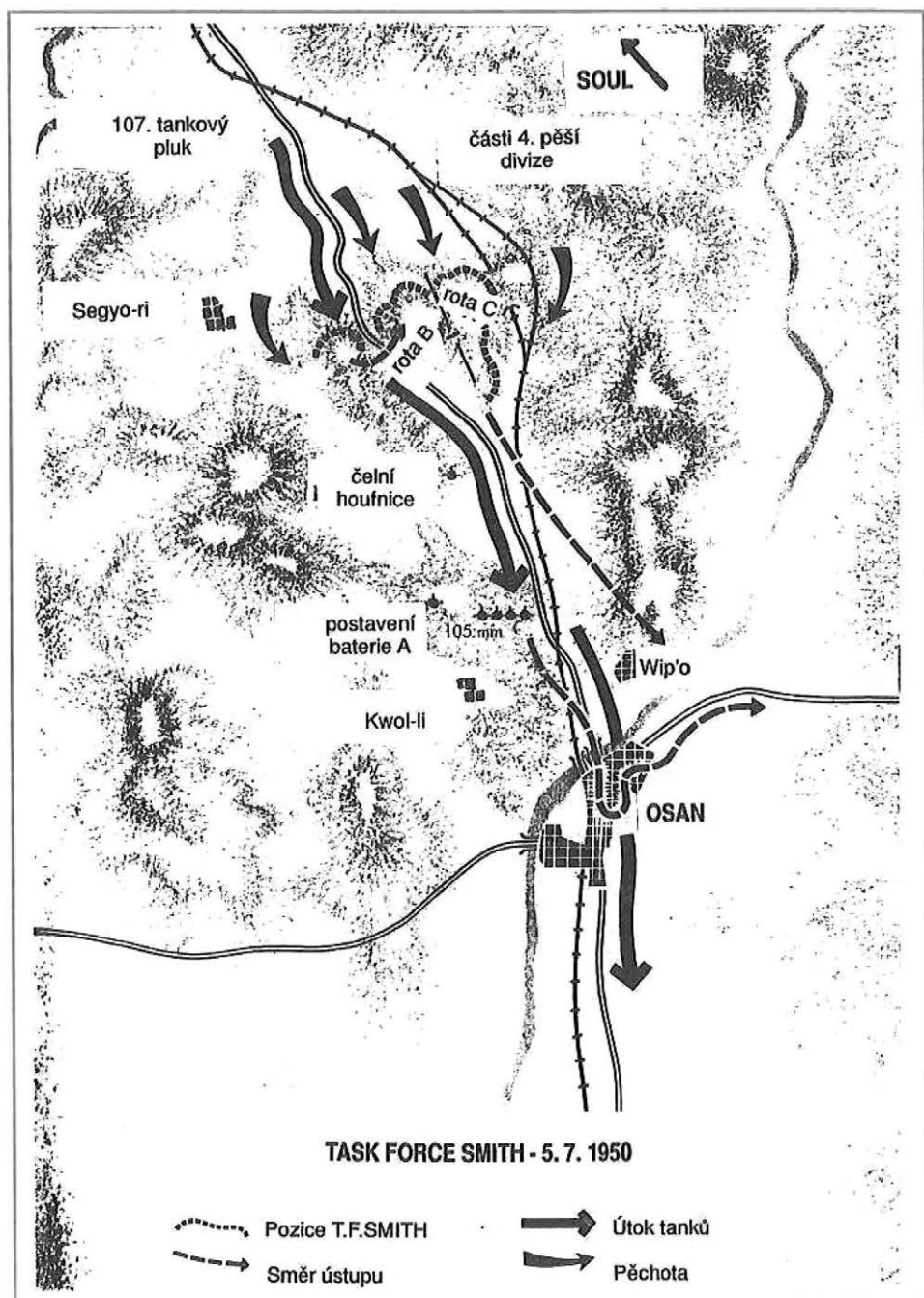
Po stranách silnice byly umístěny 75mm bezzákluzové kanony, asi 350 m za rotou B oba 106mm minomety. V těžkém terénu západně od silnice, necelé 2 km za Smithovu pěchotu, se nacházelo postavení houfnicové baterie. Jednu ze „stopětek“ nechal pplk. Perry zamaskovat vlevo u silnice, asi 900 m za pěchotou. Přidělil jí úlohu protitankové zbraně a veškerou munici HEAT, kterou Američané měli. S úsvitem byly sice všechny jednotky na svých místech, zemní práce se však již dokončit nepodařilo.

Krátce po sedmé hodině ranní zpozorovali Američané daleko vpředu neurčitý pohyb, rozmazaný clonou vytrvalého deště. O půl hodiny později bylo vše jasné. Potvrdila se nejobávanější, leč také nejpravděpodobnější z variant a srdce mnoha pěšáků i dělostřelců sevřela ledová ruka. Tanky ...

V čele kolony postupovala skupina osmi T-34 sovětské konstrukce. Za nimi se v nepravdělných odstupech vyořovaly další a další. K pozicím Task Force Smith se pomalu, jako by váhavě, blížilo 33 strojů ze 107. pluku severokorejské 105. tankové divize. V 08.16 hodin, na vzdálenost více než 3 500 m, zaduněly první výstřely amerických „stopětek“. Jejich palba byla však zcela neúčinná.

V okamžiku, kdy se čelní skupina tanků propracovala asi 650 m před pozice pěchoty, zahájily boj oba bezzákluzové kanony. Přestože se obsluhám podařilo zaznamenat několik přímých zásahů, pokračovaly T-34 v jízdě bez viditelné újmy. Zdánlivě nezranitelné, začaly krátce po půl deváté procházet postavením rot B. Jejich kanony ostřelovaly předpokládané odpory, tankové kulomety procesávaly naslepo terén v okolí silnice.

Kritickou situaci se pokusily zvrátit bazukové týmy, bojující se zoufalým odhodláním. Kryjíce se v mělkých okopech u silnice, odpálili američtí vojáci několik desítek střel proti



Obr.

bokům a zádím mjejcích je tanků. Účinek se však prakticky rovnal nule. Jediný úspěch představovala likvidace pěchotního výsadku, nasazeného na některých strojích a doslova smeteného přesnou palbou pušek a kulometů.

Těsně po průchodu postaveními bezmocné pěchoty byly čelní dva tanky zasaženy houfnicí, nabíjející municí HEAT. Jeden z nich vzplanul a dva členové osádky jej opustili s rukama nad hlavou. Třetí byl ovšem z tvrdšího těsta. Vyskočil se samopalem v ruku a dlouhou dávkou pokropil pozice roty B. Pomocník kulometníka, zabitý v jednom z postavení, byl patrně prvním z dlouhé řady vojáků US Army padlých v korejské válce. Zuřivá americká palba okamžitě skosila všechny tři tankisty; na zkoumání míry ochoty vzdát se nebyl ani čas, ani podmínky.

Vyřazení dvou T-34 nemělo však pro konečný výsledek boje větší význam. Těch několik málo kusů protitankového střeliva bylo rychle spotřebováno a munice HE i bazuky způsobovaly uralskému pancíři víceméně jen šrámy a škrábance. Třetí z najždějících tanků mohl již prakticky neohrožován zničit čelní houfnici a otevřít koloně cestu na Osan. Kolem deváté hodiny prorazily poslední T-34 pozicemi roty B. Do boje s pěchotou se nevázaly, ostřelovaly pouze za chodu její postavení z kanonů a kulometů. I tak si však první hodina střetnutí vyžádala na straně Task Force Smith asi 20 padlých a raněných.

Mezi čelem kolony a Osanem stály nyní jen zbylé houfnice pplk. Perryho. Obsluhy „stopětek“, nabíjející munice HE, nemohly ovšem na zvrat nepříznivého vývoje ani pomyslet. Tváří v tvář nastupujícím tankům došlo dokonce prvním známčkám paniky, jež se však důstojníkům a poddůstojníkům podařilo rychle zvládnout. Do nerovného boje nyní se zoufalou odvahou zasáhlo také pět bazukových týmů, vytvořených dobrovolníky z řad dělostřelců.

V sítu přímé palby houfnic, vedené na vzdálenost 200-250 m, uvízly dva T-34 se zničenými pásy. Tři další, méně poškozené stroje, se vytrval vlekly dál. Tím však byly úspěchy dělostřelectva vyčerpány. V 10.15 hodin prorazily tanky k Osanu. Naštěstí neodkryly skutečné postavení houfnic a divoká palba z kanonů a kulometů neznamenalá tudíž pro muže pplk. Perryho o mnoho více než nepřijemnou zvukovou kulisu.

Ztráty dělostřelců se po dvou hodinách boje udržovaly na přijatelné úrovni. Byla zničena čelní houfnice a jeden muž z její obsluhy raněn. V hlavním postavení vznikly jen lehké škody zásahem zbloudilého granátu. Při pokusu zajmout osádku jednoho ze znehybněných tanků byli raněni dva muži, mezi nimi i sám pplk. Perry, jenž ovšem vzápětí odmítl nabídku evakuace a pokračoval v řízení boje. Chaotická palba tanků zapálila jeden z domků v blízké vesničce Kwol-li. Tato skutečnost by sama o sobě nestála za zaznamenání, kdyby poblíž nebylo uskladněno asi 300 kusů 105mm munice, jež se rozplynula v mohutné explozi.

Po odjezdu tankové kolony směrem na Osan zavládlo až nepřirozené ticho a klid. Pplk. Smith ovšem věděl, že tanky musí dříve či později následovat pěchota. Jeho muži proto nepolevovali v aktivitě. Kolem jedenácté hodiny zaregistrovali pozorovatelé na silnici nový pohyb. K americkým pozicím se blížila kolona nákladních aut a pěchoty, vedená třemi tanky. Jak se později ukázalo, byly to jednotky 16. a 18. pluku severokorejské 4. pěší divize. Dva pluky proti dvěma rotám!

Krátko před polednem dospělo čelo kolony na vzdálenost 1 km a pplk. Smith dal povel k palbě. Tentokrát by účinek patrný okamžitě. V koloně začaly explodovat miny z minometů, kulomety kosily nechráněnou pěchotu, vzplanula první nákladní auta. Tanky se marně

snažily krýt své svěřence palbou kanonů a kulometů. Pokus o čelní útok se za citelných ztrát zhroutil.

Nepřítel se však rychle vzpamatoval ze šoku a sáhl po taktice, kterou v počáteční fázi války, kdy prakticky neexistovala souvislá fronta, uplatňoval velice často. Zatímco část kolony poutala síly obránců čelně, začaly kolem půl jedné odpoledne velké skupiny pěchoty obcházet obě nekrytá křídla Task Force Smith. Napjatá situace se záhy vytvořila na levém křídle. Nepřátelská pěchota pronikla do prostoru východně od vesnice Segyo-ri, opanovala tamější výšiny a zasypala americké pozice uragánem boční kulometné palby. Za tohoto stavu věcí se pplk. Smith rozhodl stáhnout levokřídelní četou doprava a vytvořit obranný perimetr východně od silnice. Manévr proběhl v naprostém pořádku, bez známek chaosu či paniky. Vzniklou krizi však neřešil, prodloužil jen agónii obranného úsilí Task Force Smith.

Kolem 13. hodiny se severokorejské kulometry ozvaly také z výšin na pravém křídle. Brzděn houževnatým odporem příslušníků roty C i členitým terénem, postupoval protivník podél železnice zvolna k jihu. Postavení Američanů se v průběhu odpoledne dramaticky zhoršilo. Odkrytá křídla obcházely velké síly nepřátelské pěchoty a vytvářely akutní hrozbu obklíčení. V týlu operovaly T-34 ze 107. tankového pluku. Naděje na příchod posil neexistovala. Špatné počasí vyloučilo možnost leteckého zásahu ve prospěch obránců. Docházela munice.

Ve 14.30 došel pplk. Smith k názoru, že setrvání ve stávajících pozicích znamená jistou zkázu a vydal rozkaz k ústupu směrem na Osan. Jako první začala opouštět postavení rota C, následovali zdravotníci s částí raněných. Ústup kryla rota B s výjimkou 2. čety, k níž se rozkaz v důsledku zmatku a silícího nepřátelského tlaku nikdy nedostal. Velitel čety - por. Carl F. Bernard - vyslal kolem 15. hod. spojku, jež mu oznámila, že na velitelském stanovišti roty již nikdo není.

Ústup Task Force Smith se v těžké palbě severokorejských kulometů záhy změnil v útěk. Na místě byli zanecháni padlí, ztraceny těžké zbraně, odhozena munice a materiál. Tragédií dovršil osud raněných. V pozicích zůstalo na 30 vojáků, jimž povaha zranění znemožňovala únik vlastními silami. Jejich osud se dobrovolně rozhodl sdílet jeden ze seržantů zdravotnictva. Tito muži padli zakrátko do rukou nepřítele a nikdo je již nikdy nespatřil. Lehce ranění se pokoušeli ustoupit v sestavě svých jednotek, mnozí však zaostali v důsledku vyčerpání či po markantním zhoršení zdravotního stavu. Ani oni se již nikdy nevrátili...

Mučení a vraždění zajatců patřilo zejména v první fázi války k obvyklým praktikám tehdy ještě vítězíci Kim Ir Senovy armády. S těmito asijskými způsoby se otřesení Američané setkali ještě mnohokrát - u Taejonu, Chinju a zejména za bojů ve velkém ohbí Naktongu. Teprve důrazné americké varování a zejména pozdější těžké porážky donutily komunisty alespoň zčásti upustit od těch nejbystiálnějších metod.

Jako jeden z posledních se stáhl pplk. Smith se svým štábem. Zamířil k postavení pplk. Perryho s úmyslem informovat jej o zahájení ústupu. Jednalo se o každou minutu, potřebnou k záchraně holých životů. Dělostřelci vyňali ze svých houfnic závěry a vydali se pěšky k severnímu předměstí Osanu. Tam našli zaparkovaná auta, z nichž bylo jen několik poškozeno palbou tanků.

Američané předpokládali, že T-34 pronikly po průlomu pozic Task Force Smith Osanem a pokračovaly dále směrem na strategicky významný Pyongtaek. Hodlali proto rovněž projet městem a odbočit na východ do Ansongu. V ulicích Osanu však narazili na hlídkující severokorejské tanky. Naštěstí bylo překvapení oboustranné, a tak se nevídané setkání obešlo bez

jediného výstřelu. Americká kolona se po tomto incidentu vrátila do severní části Osanu, kde odbočila na vedlejší silnici do Ansongu. Cestou se k ní připojilo na 100 pěšáků, prchajících přes hory a rýžová pole. Zbytky Task Force Smith dokončily ústup v relativním klidu. S padajícím soumrakem dorazila kolona pplk. Smitha do Ansongu, 6. 7. ráno pokračovala v ústupu na Chonan. Nastal čas rekapitulace a vyčíslování ztrát.

Z 540 Američanů, kteří se 5. 7. 1950 marně pokoušeli zpomalit severokorejský postup, zbývalo po příchodu do Chonan pouhých 185 mužů. Postupně se však objevovaly další rozprášené skupinky i jednotlivci. Dorazil velitel roty C, kpt. Richard Dashmer se 65 vojáky. Dva dny po boji, pouhou půlhodinu před pádem města, dosáhl Chonanu i por. Bernard s 12 muži. Mnozí další se probíjeli k jihu na vlastní pěst. Ztráty byly však přesto značné. Pěchota pohřešila na 150, dělostřelci 31 padlých, raněných a nezvěstných. Postup nepřítele se podařilo zpomalit asi o sedm hodin...

Tragédii Task Force Smith provázela řada vážných chyb, zaviněných nezkušeností, tlakem času i kritické situace. Je patrné, že dělostřelectvo zahájilo palbu příliš brzy a na velkou vzdálenost. Souvisí to zřejmě s jistým podceněním protivníka, krystalizujícím v názoru, že Severokorejci ustoupí, setkají-li se s odporem. Neomluvitelnou chybou bylo umístění vozidel pěchoty podél silnice, několik set metrů za pozicemi. Proniknuvší tanky je zničily do jednoho, zatímco vozy dělostřelců, ukryté stranou od cesty, utrpěly jen málo. Závažným nedostatkem se stal výpadek spojení mezi pěchotou a dělostřelectvem. Většinu radiostanic vyřadila z provozu vlhkost a telefonní vedení se zhroutilo po útoku tanků. Poté již prakticky neexistovala součinnost akcí, což se negativně projevilo v boji a zejména při ústupovém manévru.

Přes uvedené skutečnosti nemůže být hodnocení prvního bojového vystoupení US Army v Koreji jednoznačné, natož pak jednoznačně negativní. Vojáci Task Force Smith se bili dobře a tvář i tvář nepříznivému vývoji situace vykonali maximum možného. Zahájili kruté dvouměsíční období ústupových bojů, plné katastrof a porážek, avšak nezbytné k překonání šoku z agrese, ke zdolání materiálních potíží i koncentraci sil a prostředků k pozdějším ofenzivním akcím. Období, jež skončilo stabilizací pusanského perimetru, rozdrčením komunistů ve velkém ohbí Naktongu a úspěšným vyložením u Inčchon.

Boj u Osanu má také další, velmi často zanedbávaný, avšak nikoli zanedbatelný význam. Onoho deštivého dopoledne, 5. 7. 1950, bylo nepříteli dáno jasně a srozumitelně na vědomí, že svobodný svět nehodlá nechat přepadenou Korejskou republiku svému osudu. Vzhledem k tehdejší mezinárodně-politické situaci to nebylo vůbec málo...

Poznámka:

*) Mjr. Ing. Petr Čech, pplk. Ing. Zdeněk Flasar: Základní výcvik americké pěchoty.

In: Vojenský profesionál, 1/1994, s. 28-29.